

Naziv predmeta: Sociologija kulture

Nastavnica: dr. sc. Jasmina Božić, doc.

ECTS-bodovi: 6

Jezik: hrvatski

Trajanje: jedan semestar (zimski)

Status: izborni kolegij

Oblik nastave: predavanje i seminar

Uvjeti za upis kolegija: nema

Cilj kolegija: Osnovni cilj kolegija je osposobiti studente za sintezu kompetencija odnosno znanja i vještina: teorijskih, metodoloških i onih o suvremenom hrvatskom društvu, u primjeni u nekom konkretnom kontekstu sociokulturnog razvoja na lokalnoj razini u Republici Hrvatskoj. U kolegiju se razvijaju sljedeće kompetencije:

- povezivanje znanja različitih grana sociologije (teorijska, metodološka, znanja o suvremenom hrvatskom društvu i kulturi);
- sposobnosti kreiranja okvira za primjenu ranije stečenih i novih spoznaja u svrhu kulturnog razvoja lokalnih zajednica;
- vještine izrade simulacije projektnog prijedloga u široko shvaćenom području kulture;
- vrednovanje različitih prijedloga projekata prema standardiziranim procedurama.

Uloga kolegija u ukupnom kurikulumu:

U kolegiju se neka od temeljnih znanja i vještina stečenih na prethodno savladanim kolegijima teorijskog i metodološkog tipa kreativno stavlja u simulirane situacije primjene u vidu izrade projekta u sferi kulture na lokalnoj razini. Zadatak osmišljavanja i razrade projekta moguće je provesti umješnom kombinatorikom ranijih i novostečenih kompetencija uz visoku razinu sociološke imaginacije kao i detaljno poznavanje sociokulturne, infrastrukturne, gospodarske, institucionalne dinamike lokalnih zajednica i njihove umreženosti u širi kontekst europskih, nacionalnih i regionalnih kretanja, politika i strategija. Shodno tomu, kolegij doprinosi zapošljivosti diplomanata, budući da studentice i studente vježba pisanju projektnih prijedloga uz aplikaciju socioloških uvida i alata. Ta je vještina nužno potrebna u najrazličitijim zanimanjima (neprofitnim organizacijama, školama, visokoobrazovnim institucijama, državnom sektoru na svim razinama, lokalnoj upravi samoupravi, tvrtkama).

Korištene metode:

Predavanja su praćena powerpoint prezentacijama. U seminarima se studentice i studenti aktivno uključuju u rasprave na osnovu zadane literature. Studenti/ce pišu seminarski rad u obliku simulacije prijedloga projekta, u nekoliko iteracija; nastavnica prati taj proces, čita pojedine inačice teksta i upućuje povratne informacije. Svatko svoj projekt usmeno predstavlja na nastavi i argumentirano brani u raspravi nakon predstavljanja. Tekstovi za seminare bit će na Omegi.

Sadržaj kolegija:

Svatko treba osmisliti i napisati prijedlog projekta u kulturi koji se potencijalno može provesti na lokalnoj razini u Hrvatskoj;

- preferiramo prijedloge projekata manjih razmjera
  - a) prosječno iskustvo studenata u pisanju projekata nije bogato;
  - b) takav projektni prijedlog *kao da* ga stvarno namjeravate provesti;
- tipični obrazac projektne prijave na natječaje
- tri temeljne sastavnice:
  - teorijski + empirijski dio
    - primjena suvremenih socioloških teorija – onih koje su primjenjive u kulturnom kontekstu neke lokalne zajednice; primijeniti zamisli jednog ili više teorijskih socioloških/društveno-znanstvenih pristupa u argumentaciji projektnog prijedloga
    - u argumentaciji projekta upotrijebiti empirijske podatke iz postojećih istraživanja, primarno iz istraživanja o hrvatskom društvu
  - pravni + *policy* dio
    - *policy* – kulturne politike: europske, nacionalne, lokalne

Razumijevanje kulture na ovom kolegiju

- od mainstream / javne / institucionalne, do nezavisne / alternativne / kontra- / sub-kulture

Teme predavanja i seminara

Hrvatska

1) Uvodna besjeda; Nacionalni sustav upravljanja u kulturi - institucije i instrumenti: Ministarstvo kulture; kulturna vijeća; lokalni uredi za kulturu; Zaklada Kultura nova; strateški dokumenti

2) Stanje u pojedinim kulturnim djelatnostima u Hrvatskoj: filmska industrija, izdavaštvo, glazbena industrija, dizajn, arhitektura

Pročitati za seminar: Strateški plan Ministarstva kulture 2015. – 2017.

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubrike 2.6. a, b: Navedite i opišite: a) stanje/problem, b) način na koji ste utvrdili postojanje problema.

Prijavni obrazac nalazi se na Omegi.

3) Neovisna kulturna scena u Hrvatskoj: faze razvoja; uloga civilnog društva u oblikovanju i provedbi kulturnih politika

Pročitati za seminar: Kikaš, Mario; Bojan Mucko; Jelka Vukobratović i Petra Kelemen (2011) Urbanoumjetnički festivali: Kulturne politike i potencijali subverzivnosti. *Stud. ethnol. Croat.*, vol. 23, str. 67-92, Zagreb.

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubriku 2.7. Ciljevi koji se postižu provedbom predloženog projekta /opći cilj i specifični ciljevi/.

4) Kulturne industrije: Hrvatska i Zagreb

Pročitati za seminar: Jelinčić, Danijela Angelina i Ana Žuvela (2013) Što nas čini različitima? Kreativni Zagreb na putu prema kreativnoj Europi. *Medijske studije* 4(7), 75-92.

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubriku 2.3. Opis projekta.

Poslati putem Omege sve dotad ispunjene rubrike u obrascu prijave projekta (2.3., 2.6. a, b, 2.7.). Rok: srijeda 11. studeni, 8h.

Svatko će dobiti povratnu informaciju sa sugestijama za možebitna poboljšanja/izmjene.

Oblikovanje projekta

5) Upravljanje projektnim ciklusom: faze projektnog ciklusa; analiza dionika; analiza problema; analiza ciljeva; analiza strategije; logička matrica;

Pročitati za seminar: Forčić, Gordana i Slađana Novota (2007) Uokvirite svoju ideju: Priručnik o upravljanju projektnim ciklusom i izradi logičkog okvira. Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART. (str. 12-40)

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubriku 2.8. Opišite glavne aktivnosti koje ćete provoditi, njihove nositelje, očekivane rezultate, vremensko razdoblje provedbe te koje ćete metode primijeniti u provedbi projekta.

6) Projekti: vrednovanje tijeka i rezultata projekta

Pročitati za seminar: Forčić, Gordana i Slađana Novota (2007) Uokvirite svoju ideju: Priručnik o upravljanju projektnim ciklusom i izradi logičkog okvira. Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART. (str. 42-91)

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubrike:

3.1. Navedite koje mjerljive rezultate očekujete po završetku projekta;

Europska kulturna politika

7) Europska kulturna politika: razdoblja; institucionalni okvir; metode; područja i prioriteti; aktualni programi

Pročitati za seminar: tekstovi o potencijalnim kandidatima iz RH za europsku prijestolnicu kulture 2020. g. (samostalno pronaći i odabrati)

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubriku 2.5. Područje provedbe projekta - opišite područje društvenog djelovanja u kulturi i europsku / hrvatsku / lokalnu javnu/e politiku/e i, ako je relevantno, zakonske odredbe, na koje se projekt odnosi, te obrazložite kako vaš projekt pridonosi ostvarenju te politike.

Poslati putem Omege sve dosad ispunjene rubrike u obrascu prijave projekta (2.3., 2.5., 2.8., 2.6. a, b, 2.7., 3.1.). Rok: srijeda 2. prosinca, 8h.

Svatko će dobiti povratnu informaciju sa sugestijama za možebitna poboljšanja/izmjene.

Teorijski pristupi

8) J. Alexander – jaki/strogi program u sociologiji kulture

Pročitati za seminar: Alexander, Jeffrey C. i Smith, Philip (2005) Strogi program u kulturnoj teoriji: elementi strukturalne hermeneutike. *Diskrepancija*, sv. 6, br. 10, rujan. 69-86.

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubrike:

- 2.9. Tko su izravni korisnici obuhvaćeni projektom, njihov broj i struktura? Na koji su način obuhvaćeni projektom?;
- 2.10. Tko su neizravni korisnici obuhvaćeni projektom, njihov broj i struktura? Na koji su način obuhvaćeni projektom?.
- 2.11. Opišite na koji način planirate uključiti građane i građanke u aktivnosti projekta te informirati javnost o tijeku i rezultatima;

9) H. Becker – svjetovi umjetnosti

Pročitati za seminar: Becker, Howard S. (2009) Svjetovi umjetnosti. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk (1. poglavlje: Svjetovi umjetnosti i kolektivno djelovanje; str. 31-67)

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti dio rubrike 2.6. c Iznesite znanstveno utemeljene argumente teorijskog tipa na kojima projekt počiva (min. 2 kartice teksta).

Poslati putem Omega sve dosad ispunjene rubrike u obrascu prijave projekta (2.3., 2.5., 2.6.c - teorijski argumenti; 2.8., 2.6. a, b, 2.7., 2.9., 2.10., 2.11., 3.1.). Rok: srijeda, 16. prosinca, 8h.

Svatko će dobiti povratnu informaciju sa sugestijama za možebitna poboljšanja/izmjene.

10) P. Bourdieu – kulturni kapital

Pročitati za seminar: Nenad Fanuko (2008) Kulturni kapital i simbolička moć: Tri aspekta Bourdieuove teorije ideologije. U: Šime Pilić /ur./ (2008) Obrazovanje u kontekstu tranzicije: Prilozi sociologiji obrazovanja. Split: Hrvatski pedagoško-književni zbor, Ogranak: Časopis Školski vjesnik. str. 13-44.

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubrike:

2.6. c Iznesite znanstveno utemeljene argumente empirijskog tipa na kojima projekt počiva (min. 2 kartice teksta).

11) Richard A. Peterson – kulturni omnivori

Pročitati za seminar: Peterson, Richard A. i Roger M. Kern (1996) Changing Highbrow Taste: From Snob to Omnivore. *American Sociological Review*, 61 October, 900-907.

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubrike:

3.2. Opišite na koji će se način izvršiti praćenje i vrednovanje provedbe i rezultata projekta;

4.1. Opišite na koji će se način osigurati održivost projekta nakon isteka financijske potpore.

12) M. Featherstone – potrošačka kultura

Pročitati za seminar: Featherstone, Mike (2007) *Consumer Culture and Postmodernism*. Los Angeles: SAGE Publications. (prvo pogl.)

Zadatak za sljedeći seminarski termin: ispuniti rubrike

1.1. Naziv organizacije;

1.2. Datum i godina upisa u Registar udruga;

1.3. Djelatnosti organizacije, sukladno njenom Statutu;

2.1. Naziv projekta;

2.2. Sažetak projekta (*najviše 150 riječi*);

2.4. Predviđeno vrijeme početka i završetka provedbe projekta.

Poslati cijelu prijavu projekta. Rok: srijeda 27. siječnja 2016. g., 8h.

Svatko će dobiti povratnu informaciju sa sugestijama za možebitna poboljšanja/izmjene.

13) Michele Lamont – kultura i nejednakost; simboličke granice

Pročitati za seminar: Lamont, Michèle i Virág Molnár (2002) The Study of Boundaries the Social Sciences. *Annual Review of Sociology*. 28: 167-95.

Predstavljanje i analiza projekata

14) Modeli kulture: nacionalni; prosvjetiteljski; interkulturalni

Pročitati za seminar: Katunarić, Vjeran (2007.) Lica kulture. Zagreb: Antibarbarus. (poglavlje *Tri lica kulture*; str. 143-168).

Predstavljanje i analiza projekata

Rezime

15) Analitički rezime studentskih projekata

Pročitati za seminar: Cifrić, Ivan (2009) Kultura zidova – prošlost ili kontinuitet? Dolje zid! Živio zid! – 20 godina poslije. *Bogoslovska smotra*, 79 (2009.) 4, 721-738

Predstavljanje i analiza projekata

Literatura:

A Obvezatna

Alexander, Jeffrey C. i Smith, Philip (2005) Strogi program u kulturnoj teoriji: elementi strukturalne hermeneutike. *Diskrepancija*, sv. 6, br. 10, rujan. 69-86.

Alexander, Jeffrey C. (2005) Zašto kulturna sociologija nije „idealistička“: odgovor McLennanu. *Diskrepancija*, sv. 6, br. 10, rujan. 102-110.

Becker, Howard S. (2009) Svjetovi umjetnosti. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk (1. poglavlje: Svjetovi umjetnosti i kolektivno djelovanje; str. 31-67)

Borovec Pečarević, Martina (2014) Perspektive razvoja europske kulturne politike. Zagreb: AGM. (str. 82-144)

Cifrić, Ivan (2009) Kultura zidova – prošlost ili kontinuitet? Dolje zid! Živio zid! – 20 godina poslije. *Bogoslovska smotra*, 79 (2009.) 4, 721-738

Fanuko, Nenad (2008) Kulturni kapital i simbolička moć: Tri aspekta Bourdieuove teorije ideologije. U: Šime Pilić /ur./ (2008) Obrazovanje u kontekstu tranzicije: Prilozi sociologiji obrazovanja. Split: Hrvatski pedagoško-književni zbor, Ogranak: Časopis Školski vjesnik. str. 13-44.

Featherstone, Mike (2007) Consumer Culture and Postmodernism. Los Angeles: SAGE Publications. (prvo pogl.)

Forčić, Gordana i Slađana Novota (2007) Uokvirite svoju ideju: Priručnik o upravljanju projektnim ciklusom i izradi logičkog okvira. Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART (str. 12-91).

Jelinčić, Danijela Angelina i Ana Žuvela (2013) Što nas čini različitima? Kreativni Zagreb na putu prema kreativnoj Europi. *Medijske studije*. 4(7), 75-92.

Katunarić, Vjeran (2007.) Lica kulture. Zagreb: Antibarbarus. (poglavlje *Tri lica kulture*; str. 143-168).

Kikaš, Mario; Bojan Mucko; Jelka Vukobratović i Petra Kelemen (2011) Urbanoumjetnički festivali: Kulturne politike i potencijali subverzivnosti. *Stud. ethno. Croat.*, vol. 23, str. 67-92, Zagreb.

Lamont, Michèle i Virág Molnár (2002) The Study of Boundaries the Social Sciences. *Annual Review of Sociology*. 28: 167-95.

McLennan, Gregor (2005) Nova američka kulturna sociologija: procjena. *Diskrepancija*, sv. 6, br. 10, rujan. 87-101.

Peterson, Richard A. i Roger M. Kern (1996) Changing Highbrow Taste: From Snob to Omnivore. *American Sociological Review*, 61 October, 900-907.

B Dopunska

Boers Čučić, Magali (2002.) Kako voditi i financirati projekte?: Priručnik za udruge. Zagreb: Europski dom Zagreb, Europski pokret Hrvatska.

Crespi, F. (2006.) Sociologija kulture. Zagreb: Politička kultura. (Pogovor: Rade Kalanj)

Dragojević, Sanjin (2006.) Kulturna politika: europski pristupi i modeli / doktorska disertacija. Zagreb: Fakultet političkih znanosti

Dragojević, Sanjin i Tihomir Žiljak (2008) *Organizacijski razvoj i strateško planiranje u kulturi: Grad Zagreb*, Zagreb: Pučko otvoreno učilište Zagreb.

Kalanj, Rade (2004) „Sociologija i angažman: Pierre Bourdieu“, u: Rade Kalanj. *Globalizacija i postmodernost*. Zagreb: Politička kultura, str. 162-188.

Landry, Charles, ur. (1998) Hrvatska kulturna politika: Od prepreka do mostova: Izveštaj europskih istraživača. Zagreb: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

Obuljen, Nina i Ana Žuvela Bušnja (2008) *Civilno društvo i proces donošenja odluka u hrvatskoj kulturnoj politici*. U: Peruško, Zrinjka (ur.) *Mediji, kultura i civilno društvo*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk i Hrvatsko sociološko društvo; str. 107-126.

Primorac, Jaka (2012) Od nesigurnosti do nesigurnosti: rad i zaposlenost u kulturnim i kreativnim industrijama. *Revija za sociologiju*, 42, 1: 5–30.

Strateški plan Ministarstva kulture 2015. – 2017.

Tomić-Koludrović, Inga i Petrić, Mirko (2005). Creative Industries in Transition: Towards a Creative Economy? U: Švob-Đokić, Nada (ur.) (2005) *The Emerging Creative Industries in Southeastern Europe*, str. 7-21. Zagreb: Institute for International Relations.

Švob-Đokić, Nada; Primorac, Jaka; Jurlin, Krešimir (2008.) Kultura zaborava: Razvoj kulturnih /kreativnih industrija u Hrvatskoj. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk; Hrvatsko sociološko društvo.

Švob-Đokić, Nada (2011) Cultural Identities in Southeastern Europe – a post-transitional perspective. U: Milohnić, Aldo i Švob-Đokić, Nada (ur.) /2011./ Cultural Identity Politics in the (Post-) Transitional Societies. Zagreb: IMO; Ljubljana: Mirovni inštitut.

Višnić, Emina /ur./ (2008.) Kulturne politike odozdo; uz prilog Sanjina Dragojevića. Amsterdam, Bukurešt, Zagreb: Policies for Culture.

Zlatar, Andrea (2008) Prostor grada, prostor kulture: Eseji iz kulturne politike. Zagreb: Naklada Ljevak.

Način polaganja ispita:

Seminarski rad predaje se u nekoliko koraka, tekst se može dorađivati do predaje konačne inačice cjelovitog rada. Nosi 40% ukupne ocjene.

Pisanim ispitom provjerava se usvojenost teorijskih znanja obrađenih na predavanjima, bilješke kojih se objavljuju na Omega. Nosi 60% ukupne ocjene.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:

Anketiranjem sudionika na zadnjem nastavnom terminu.